

Відзначення 80-річчя від дня народження Костянтина Меркурійовича Ситника

У червні 2006 року наукова та політична громадськість урочисто відзначила ювілей Костянтина Меркурійовича Ситника — видатного українського вченого, народного депутата України, справжнього українського Інтелігента (саме з великої літери!), Людини, яка у свої 80 бере активну участь у вирі не лишень наукового, а й політичного життя.

Справа наліво: акад. К.М. Ситник, акад. Я.С. Яцків, поет І. Драч, голова УРП «Собор» народний депутат України А.С. Матвієнко (сидить)

У ці дні Президент України Віктор Ющенко підписав Указ про нагородження ювіляра орденом князя Ярослава Мудрого IV ступеня за визначний особистий внесок у становлення та розвиток вітчизняної науки, багаторічну плідну законотворчу і громадсько-політичну діяльність. Врученням надісланих від Президента України ширих вітань — неохватного предивної краси букета і теплої телеграми — розпочав ювілейні урочистості народний депутат України академік І.Р. Юхновський. У телеграмі Президента відзначено, що «все життя Костянтина Меркурійовича є прикладом натхненного служіння обраній ще в молоді роки справі дослідження існування всього живого, екології та космічної біології. Ваша багаторічна і плідна наукова й громадсько-

політична діяльність, визначні досягнення достойно оцінені як співвітчизниками, так і світовою спільнотою. Притаманний Вам глибокий професіоналізм, набутий багатий досвід, талант науковця та енергія організатора ще довго слугуватимуть добрим справам на благо України».

Президент НАН України академік Б.Є. Патон у своєму листі відзначив, що це нагородження є гідною оцінкою плідної творчої праці, видатного особистого внеску у державне будівництво, соціально-економічний і духовний розвиток України, і побажав незмінної бадьорості, щастя, невичерпної наснаги ще на багато років наукової та громадської діяльності.

Народний депутат України, голова Української республіканської партії «Собор» Анатолій Матвієнко, підкреслюючи багатогранне обдарування ювіляра, шле у прекрасний сонячний день його високоліття «найщиріші вітання від Центрального проводу УРП «Собор», багатотисячної когорти республіканців, які від усієї душі Вас шанують, люблять і пишаються Вами. Ми пишаємося тим, що в перших лавах борців за правду і демократію, перемогу Помаранчевого майдану були Ви, народний депутат України, голова Ради старійшин УРП «Собор», мудрий наставник молоді, моральний авторитет нашої партії. Нехай ще багато-багато років Бог дарує Вам невичерпне Здоров'я! Щастя Вам, радості, звершення своїх найпотаємніших задумів, любові рідних і близьких! Для усіх нас Ви є світочем і подвижником науки, взірцем порядності і чесності, людського благородства, вірного служіння гуманістичним ідеалам, справжнім Героєм України!».

З повагою, гордістю і любов'ю до свого закоханого у Луганщину чудового земляка привітали Костянтина Меркурійовича Луганський міський голова С. Кравченко і генеральний директор Луганського земляцтва у м. Києві В. Тихонов, а виконавчий комітет Луганської міської ради нагородив свого Почесного громадянина відзнакою «За заслуги перед Луганськом».

Відзначивши теплими словами велику роботу ювіляра на освітянській ниві, міністр освіти і науки України С.М. Ніколаєнко вручив йому нагрудний знак «Василь Сухомлинський» — за багаторічну сумлінну працю, значний особистий внесок та високий професіоналізм. Голова Всеукраїнського педагогічного товариства ім. Г. Ващенка А. Погрібний вручив К.М. «Медаль Григорія Ващенка» за невтомну діяльність в ім'я утвердження і зміцнення Української Держави, вагомий внесок у примноження Української Духовності, активне відстоювання національних засад науки та освіти. За тісну співпрацю у питаннях збереження і примноження наукової спадщини, увічнення пам'яті видатних учених-біологів і розвиток природоохоронної справи рішенням вченої ради Полтавської державної аграрної академії К. Ситнику присвоєно звання почесного професора і вручено професорську мантию. Правління Всеукраїнської екологічної ліги відзначає, що саме зусиллями ювіляра формується новий екологічний світогляд української молоді; Президія Української Ради миру зичить йому як членові Ради примноження внеску в утвердження миру та злагоди в українському

Урочисті вітання. Зліва направо: академіки Г.В. Єльська, П.П. Толочко, К.М. Ситник, В.Г. Бар'яхтар, М.В. Новіков, І.Р. Юхновський

суспільстві, у розбудову демократичної миролюбної України; Національне космічне агентство України підкреслює, що завдяки зусиллям К.М. Інститут ботаніки є провідною установою з виконання комплексних програм з космічної біології.

Заслуговує на увагу поздоровлення керівництва Академії наук України: «...невтомний творчий пошук Ви завжди органічно поєднували і поєднуєте з напруженою науково-організаційною, державною та громадсько-політичною діяльністю ... Ви зробили величезний внесок у розвиток і організацію науки в нашій державі. Ваш багаторічний досвід добре прислужився на високих посадах депутата і голови Верховної Ради УРСР, народного депутата та голови підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань науки та освіти. Характерними рисами Вашої творчої діяльності є фундаментальність підходу, оригінальність мислення, глибина аналізу теоретичних питань у нерозривному їх зв'язку з практикою. У знаменний день Вашого ювілею щиро і зичимо Вам, дорогий Костянтин Меркурійовичу, доброго здоров'я, щастя, великих творчих звершень на благо України».

Відзначаючи великі заслуги та неабиякі риси Людини, вченого і політика, широку ерудицію і талант науковця, багаторічну неоціненну працю, з найкращими, від усього серця побажаннями ювіляра тепло вітали академіки В. Семиноженко — Українська федерація вчених, В. Походенко — Секції хімічних і біологічних наук, Д. Гродзинський — Відділення загальної біології, С. Комісаренко — Відділення молекулярної біології, біохімії, експериментальної і клінічної фізіології, І. Сергієнко — Відділення інфор-

матики, проф. Б. Каліцький — Центр досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г.М. Доброва; **Інститути НАНУ:** біохімії ім. О. Палладіна (С. Комісаренко), фізіології ім. О. Богомольця (П. Костюк), гідробіології (В. Романенко), надтвердих матеріалів ім. В. Бакуля (М. Новіков), молекулярної біології і генетики (Г. Єльська), клітинної біології та генетичної інженерії (Я. Блюм), фізіології рослин і генетики (В. Моргун), зоології ім. Шмальгаузена (І. Акімов), кібернетики ім. В. Глушкова (І. Сергієнко), експериментальної патології, онкології і радіобіології ім. Р. Кавецького (В. Чехун), держави і права ім. В. Корецького (Ю. Шемшученко), екології Карпат (М. Голубець), геологічних наук (П. Гожик), біології клітини (А. Сибірний), проблем кріобіології і кріомедицини (В. Грищенко), ботаніки ім. М.Г. Холодного (Я. Дідух, після якого мали можливість привітати завідувачі всіх відділів і підрозділів, а також місцевком рідного Інституту). З особливим відтінком щирої поваги до Учителя прозвучало слово Голови ради молодих дослідників Інституту О. Петльованого. Усі поздоровлення, привітання, щирі та добрі слова потопали у великому розмаїтті кольорів, ароматів і чудового оформлення прекрасних квітів.

Багато теплих слів і ширих побажань містить широка вітальна кореспонденція від ботаніків і фітофізіологів багатьох університетів, інститутів та установ різних країн далекого зарубіжжя (США, Ізраїлю, Великої Британії, Німеччини, Словаччини, Чехії, Польщі, Болгарії) та країн СНД — Білорусі, Молдови, Росії (Москва, Санкт-Петербург, Пенза, Казань, Томськ, Уфа), Литви, Грузії. З глибокою шаную, вдячністю і визнанням від російських ботаніків до ювіляра звертається Д. Гельтман: «Ви — символ української ботаніки, її стійкості і значущості при найдраматичніших історичних поворотах! Інститут ботаніки в Києві, українська ботаніка в цілому — справа Вашого життя!» і зичить йому доброго здоров'я, нових книг, статей, ідей та учнів. Від грузинських ботаніків Г. Нахуцрішвілі вітає К.М. як визначного вченого, надзвичайного організатора біологічної науки, істинного громадянина своєї держави. Щастя, здоров'я і злагоди, успіху, добра, довгих і щасливих років життя зичать ректор В. Курило, викладачі і студенти природничо-географічного факультету Луганського педагогічного університету ім. Т. Шевченка: «Нехай успіх і надалі супроводжує Вас на нелегкому шляху, який став запорукою процвітання Вашого Інституту. Впевнені, що Ваші енергія і досвід ще багато років надихатимуть ваших учнів (і нас у тому числі) на активну роботу заради розквіту біологічної науки в Україні».

Зворушливі слова вітань і побажань надіслали від своїх колективів: Президент Національного університету Києво-Могилянська академія В. Брюховецький; ректор Таврійського національного університету ім. В. Вернадського М. Багров; ректор Київського національного університету ім. Тараса Шевченка В. Скопенко та колектив і вихованці різних років кафедри фізіології та екології рослин біологічного факультету; ректор Харківського національного аграрного університету ім. В. Докучаєва М. Євтушенко; від

Вітає відомий хірург академік НАН України, Герой України Г.В. Книшов

львівських фізіологів рослин — О. Терек; кафедри ботаніки Ужгородського національного університету — В. Комендар та інші; від кафедри фізіології рослин та екології Дніпропетровського національного університету — О. Вінниченко та Ю. Лихолат.

Щиросердний подарунок, який буде чудовою окрасою як оселі, так і робочого кабінету К.М. Ситника, — майстерний портрет ювіляра вручив М. - Барна (Тернопільський педагогічний університет ім. В. Гнатюка). Низький уклін і щирі вітання надіслали Костянтину Меркурійовичу як «Прометею заповідної справи України, енергія та ентузіазм якого служать взірцем шанобливого захисту природної спадщини», всі ті, кому не байдужа справа захисту унікальних цінностей ботанічної науки: колектив НПП «Подільські Товтри», ботанічні сади — НБС ім. М. Гришка (чл.-кор. НАНУ Т. Черевченко та Н. Заїменко) і Донецький (О. Глухов), Державні дендрологічні парки «Олександрія» (С. Галкін) і «Софіївка» (чл.-кор. НАНУ І. Косенко), колектив Національного науково-природничого музею НАН України. У вітанні Національного ботанічного саду відзначено: «Ви опрацювали нові напрямки сучасної біологічної науки. Започаткували в Україні принципово нові її галузі: інженерну ботаніку, космобіологію, інвайронментологію. Ваші ідеї та методологію успішно розвивають численні учні в Україні та за її межами. Ваші наукові праці увійшли до золотого фонду української біологічної науки і отримали міжнародне визнання. Ми знаємо Вас як інтелігентну, доброзичливу, чуйну людину, яка присвятила себе служінню науці. Як вчений і політичний діяч, Ви завжди займали принципову державницьку позицію. Щиро зичимо вам міцного здоров'я і довголіття, щастя, добробуту, здійснення Ваших грандіозних планів і задумів!».

З великою віхою у житті вітають свого Президента Українське ботанічне товариство та його численні відділення. Ботаніки Одеси, які чудово провели у травні ц.р. XII з'їзд УБТ, звертаються до ювіляра: «Українська ботанічна громадськість знає і цінує Вас не лише як капітана флагманського Інституту України, що є непересічним джерелом ідей і натхнення для ботаніків усіх наукових напрямків, а й адмірала, котрий виводить наукову флотилію у простори Світового океану науки. Сім футів Вам під кілем та погожого вітру у вітрила!». Десятки зі смаком оформлених поздоровлень у віршах і прозі, емоційні виступи друзів, колег, соратників та учнів демонструють приязнь, шану, повагу та теплі почуття до ювіляра. Серед них — **академіки** С. Андронаті, В. Бар'яхтар, І. Походня, В. Литвин, В. Кремень, В. Гончарук, Ю. Митропольський, А. Наумовець, О. Созінов, П. Толочко; **члени-кореспонденти** А. Травлеєв, С. Вассер, І. Григорюк, Г. Книшов, В. Бернадський, С. Малюта, В. Лакомський, О. Митропольський, В. Сідоров, В. Черепін; **родини** Зерових, Бухало, Живових, Галкіних, Курського, Тасенкевичів; зі Львова — О. Кагало, С. Стойко, Ю. Чорнобай; І. Волощук (Ужгород), І. Горницька (Донецьк), В. Лисенко (Харків); **князи** — І. Драч, Р. Білодід, Ю. Богуцький, Г. Удовенко, Б. Олійник, Л. Боднарчук, Ю. Маківчук, Л. Проценко, А. Ільїнська, Т. Мережко, А. Боговін та інші.

А завершити численні поздоровлення ювіляра я хочу цитуванням в оригіналі привітання Президента Білоруського ботанічного товариства акад. В.І. Парфьонова, адресованого: «Академику К.М. Сытнику и всему коллективу Института ботаники им. Н.Г. Холодного.

От имени белорусских ботаников и себя лично поздравляю Вас с юбилейным Днем Рождения! Я бесконечно рад, что на протяжении более 35 лет общаюсь с Вами, прикоснулся к вашему таланту Ученого, доброте Человека, мудрости Мыслителя и Созидателя!

Дорогие коллеги! Константин Меркурьевич Сытник в нашей современности — явление знаковое. Это во многих отношениях личность, безусловно, одаренная и многоплановая. Ему в равной степени присущи высокие качества человека, ученого, государственного и общественного деятеля; трудно определить, каких из них в его природной одаренности больше. И неизвестно, где бы он больше принес пользы своей стране, не будь ученым-ботаником. Его выдающаяся роль в развитии украинской науки и его активная гражданская позиция в современной действительности общеизвестны и заслуживают искреннего восхищения. Его приход (вернее вторжение!) в украинскую ботанику — тоже пример обновления страны и нации. Впитав в себя классическое наследие украинских ученых Вернадского, Холодного, Зерова, Окснера, Клокова, Котова и многих других, он придал этой древней науке современное общебиологическое значение. Как ученый, прирожденный лидер и организатор, он возвысил украинскую ботаническую школу, поднял ее на мировой уровень!

Подяка ювіляра. Зправа наліво: головуючий — акад. І.Р. Юхновський, акад. К.М. Ситник, народний депутат України А.С. Матвієнко, акад. Д.М. Гродзинський

Дорогие коллеги! Искренне завидую вам, что Вы являетесь соратниками этого выдающегося ученого, постоянно чувствуете заботу и внимание этого добропорядочного жизнелюбивого человека!

В день 80-летнего юбилея желаю Константину Меркурьевичу доброго здоровья и долгих лет дальнейшей плодотворной деятельности. Надеюсь, что «ботаническая ось» Украина—Беларусь, как и прежде, будет оказывать влияние на формирование ботанической политики в странах СНГ. Очень хочу, чтобы «Эпоха Сытника» в украинской ботанике продолжалась как можно дольше!».

У заключному слові розчулений, стомлений і навіть трохи розгублений ювіляр подякував усім присутнім за душевні, щиросердні слова на свою адресу. З великим теплом і вдячністю згадав своїх наставників, учителів, соратників, колег і учнів. Звернув увагу на значення і перспективи розвитку своєї улюбленої науки — ботаніки.

Ювілей академіка К.М. Ситника перетворився на справжнє свято всіх напрямків ботанічної науки. Левова частка і заслуга того, що це свято відбулося як красиве, приємне, видовищне і дуже змістовне дійство, безперечно, належить прекрасному головуючому — академіку, народному депутату України Ігорю Рафаїловичу Юхновському, який на єдиному пориві чудово виконав роль першої скрипки, за що від усіх йому щиросердна подяка і низький уклін. Особлива вдячність народному депутату України Анатолію Сергійовичу Матвієнку, котрий узяв на свої плечі значну частину турбот щодо проведення урочистостей. Не можна не подякувати видавництву «Наукова думка» (насамперед директору І. Алексеєнко і відповідальному редактору

Т. Горбань), а також усім, хто сприяв виходу «Біобібліографії вчених України. Костянтин Меркурійович Ситник», яка знайомить читачів з науковим доробком ученого, висвітлює основні етапи його життя, наукову, науково-організаційну, педагогічну та державну діяльність знаного у світі ботаніка і фізіолога рослин.

На завершення ювілейних урочистостей К.М. Ситника на його честь була проведена молодіжна наукова конференція «Сучасні проблеми ботаніки». Цікаві, інформативні, захоплюючі доповіді С. Мосякіна «Родини судинних рослин України: погляд з точки зору сучасної філогенії та практичної систематики», Н. Веденічевої «Вивчення фітогормонів вищих, нижчих рослин і грибів в Інституті ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України», Н. Михайленко «Фотосинтетичні мембрани ціанофітів: приклад забезпечення гнучкої регуляції метаболізму» показали, що в Інституті є достойне покоління, здатне з честю продовжувати справу своїх визначних попередників, які прищепили їм вміння працювати, організовувати роботу інших, бути по-справжньому відданими науці.

Стисло, але влучно і справедливо визначають заслуги ювіляра численні епітети, які прозвучали у виступах і поздоровленнях і характеризують притаманні йому риси. Про це, очевидно, сам Костянтин Меркурійович не замислювався, тому, можливо, йому буде цікаво і приємно ознайомитися зі зробленою вибіркою. Так ось: Костянтин Меркурійович — Добрий, Мудрий, Енергійний, Романтичний, Життєлюбний, Чесний, Іронічний, Прямий, Вимогливий, Скромний, Об'єктивний, Порядний, Витривалий, Працездатний, Працелюбний, Різкий, Мужній, Пунктуальний, Делікатний, Поміркований, Зібраний, Доброзичливий, Тактовний, Передбачливий, Небайдужий, Толерантний, Високоморальний, Настирливий, Суворий, Справедливий, Людяний, Ширий, Відвертий, Далекозорий, Ініціативний, Комунікабельний, Невिбагливий, Привітний, Добродушний, Невимушений, Демократичний, Авантюрний, Стрімкий, Порядний, Вольовий, Багатогранний, Здібний, Невтомний, Привабливий, Гостинний, Різноманітний, Чуйний, Уважний, Чіткий, Допитливий, Контактний, Честолюбний, Шанобливий, Красивий, Гнучкий, Розумний, Симпатичний, Справедливий, Амбіційний, Невгамовний, Запальний, Завзятий, Оптиміст, Моноліт, Особистість, Професіонал, Патріот, Унікаум, Аналітик, Борець, Романтик, Організатор, Лідер, Енциклопедист, Дипломат, Ентузіаст. А головне — він Людина! І цим все сказано.

Але цей невеликий нарис-хроніка був би неповним, якби у ньому не були процитовані вітальні слова директора провідного широко знаного у світі наукового фітофізіологічного центра Росії — Інститута фізіології рослин ім. К.А. Тімірязєва РАН професора В.В. Кузнєцова «...от имени всех друзей, которых в России очень и очень много, от всего коллектива близкого для Вас Курсановского института, где Вас любят и ценят, от большой армии физиологов и биохимиков России, от Президиума центрального совета нашего общества, от Научного совета по физиологии растений и фотосинтезу Рос-

сийской академии наук, от членов редколлегии журнала «Физиология растений». Ваш путь в науке совпадает с развитием наиболее перспективных направлений экспериментальной биологии за последние полвека. Мне особенно приятен тот факт, что на протяжении всей научной деятельности Вы были в тесном контакте со многими крупнейшими советскими и российскими учеными и этот факт был, безусловно, взаимовыгоден. Очень хотелось бы надеяться, что эти традиции наших учителей и коллег будут продолжены в будущем, несмотря на политические бури, революции и социальные невзгоды. В этих условиях Ваша политическая и социальная деятельность крайне важна для поддержки и повышения престижа фундаментальной науки в обществе.

Я приветствую Вас как выдающегося ученого, как талантливую организатора науки, как крупного государственного деятеля и как эффективного дипломата, который пытается сохранить традиционно теплые отношения между народами Украины и России.

Желаю Вам, дорогой Константин Меркуриевич, большого личного счастья, кавказского долголетия, вечной молодости и вечного научного поиска».